

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie

LLU.411.004.02.2018

Pan Piotr Kiszczak
Nadleśniczy
Nadleśnictwa Lubartów
ul. Gen. Kleeberga 17
21-100 Lubartów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.014.2019
Komisji Rozstrzygającej z dnia 18 lutego 2019 r.

Kontrola nr S/18/004 „Gospodarowanie środkami finansowymi, prowadzenie gospodarki łowieckiej oraz sprawowanie nadzoru nad nadleśnictwami przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Lublinie”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Nadleśnictwo Lubartów (dalej: Nadleśnictwo), ul. Gen. Kleeberga 17, 21-100 Lubartów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Kiszczak, Nadleśniczy, od 24 marca 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prowadzenie gospodarki łowieckiej. 2. Kontrole nadleśnictw i realizacja wniosków pokontrolnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2018 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych) ¹
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Ewa Kulik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/134/2018 z 20 września 2018 r. (akta kontroli str. 5, 8)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Gospodarka łowiecka w Ośrodkach Hodowli Zwierzyny „Kozłówka” i Rawityn” (dalej: OHZ „Kozłówka” i OHZ „Rawityn”) prowadzona była według zasad określonych w przepisach prawa, na podstawie terminowo opracowanych planów. Podejmowano działania mające na celu realizację wszystkich ustawowych celów funkcjonowania ośrodków hodowli zwierzyny. W pełni zrealizowane zostały roczne plany pozyskania zwierzyny grubej.

Wynik finansowy z gospodarki łowieckiej OHZ w kolejnych sezonach wykazywał tendencję spadkową, co w znacznej mierze spowodowane było istotnym wzrostem kosztów organizacji polowań i zasiedleń łowisk oraz utrzymania kwater myśliwskich. Stwierdzone nieprawidłowości, niemające istotnego wpływu na ocenę prowadzenia gospodarki łowieckiej, polegały przede wszystkim na dokumentowaniu do 2018 r. – w sposób niezgodny z zarządzeniem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych (DGLP) – ocen zgodności odstrzałów z zasadami selekcji osobniczej, a także nieprawidłowym – w latach 2016-2018 - obciążaniu dzierżawcy leśnego obwodu łowieckiego czynszem zwiększonym o podatek od towarów i usług, podczas gdy podatek ten był już zawarty w obliczonych kwotach czynszu.

¹ Badaniami kontrolnymi objęto również zdarzenia i dokumenty sprzed 1 stycznia 2016 r. w przypadkach, gdy miały one związek z przedmiotem kontroli.

² Dz. U. z 2017 r. poz. 524 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prowadzenie gospodarki łowieckiej

Opis stanu faktycznego

1.1. Nadleśnictwo zarządzało trzema leśnymi obwodami łowieckimi. Na dwóch obwodach nr 101, o powierzchni 8.080 ha, w tym 3.670 ha (45,4%) gruntów leśnych⁵ i nr 131 o powierzchni 10.757 ha, w tym 5.945 ha (55,3%) gruntów leśnych⁶, utworzone zostały OHZ odpowiednio „Rawityn” i „Kozłówka”.

(akta kontroli str. 50, 53, 56, 61, 66, 71, 76, 79, 82, 87, 92)

1.2. Trzeci obwód nr 98 o powierzchni 3.119 ha, w tym 1.771 ha (56,8%) gruntów leśnych⁷ został oddany w dzierżawę kołu łowieckiemu (na podstawie umów zawartych przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie (RDLP) na 10 lat, tj. od 1 kwietnia 2007 r. do 31 marca 2017 r. oraz od 1 kwietnia 2017 r. do 31 marca 2027 r.).

Dyrektor RDLP przysyłał corocznie do Nadleśnictwa „do stosowania” informacje o wysokości czynszu za dzierżawę leśnego obwodu łowieckiego na kolejny rok. Na ich podstawie Nadleśnictwo wystawiało dzierżawcom faktury VAT określające wysokości czynszu na dany rok i pobierało należności. W kwietniu 2017 r. Dyrektor RDLP przesłał do Nadleśnictwa umowy dzierżawy zawarte w 2017 r., polecając Nadleśnictwu dokonanie obciążenia dzierżawców kwotą czynszu dzierżawnego oraz rozliczenie czynszu pomiędzy Nadleśnictwem a gminami, powołując się na art. 31 ustawy – Prawo łowieckie. Dyrektor RDLP przypomniał również o potrzebie okresowego zapoznania się z realizacją obowiązków dzierżawcy wynikających z zawartej umowy. Jednocześnie w kwietniu 2017 r. Dyrektor RDLP udzielił Nadleśniczemu pełnomocnictwa do naliczania i rozliczania - w imieniu i na rzecz wydzierżawiającego – czynszu dzierżawnego za dzierżawę ww. leśnych obwodów łowieckich. W poprzednim okresie (obowiązywania umowy zawartej w 2007 r.) Dyrektor RDLP nie udzielił Nadleśniczemu pełnomocnictwa do działania w ww. zakresie.

Kontrola NIK wykazała m.in., że:

- dzierżawca terminowo uiszczal czynsz dzierżawny,
- Nadleśnictwo rozliczało dzierżawcę z realizacji rocznego planu łowieckiego i obciążało udziałem w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną,
- nieprawidłowo obciążano dzierżawcę czynszem, gdyż do kwot wyliczonych na podstawie art. 30 ust. 2a ustawy – Prawo łowieckie oraz § 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2002 r.⁸, a także do kwoty stanowiącej udział dzierżawcy w kosztach ochrony lasu, naliczonej za rok łowiecki 2015/2016 zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy – Prawo łowieckie, doliczano podatek od towarów i usług (według stawki 23%), mimo, że kwoty te zawierały już ten podatek;
- dopiero w trakcie kontroli NIK poinformowano dzierżawcę o prawidłowej kwocie czynszu należnej za rok łowiecki 2018/2019, tj. wyższej od kwoty podanej w kwietniu 2018 r. o 30,10 zł⁹ i dokonano stosownego obciążenia w dniu 21 listopada 2018 r., mimo, że informacja w tej sprawie została przekazana

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ Powierzchnia po wyłączeniach, o których mowa w art. 26 ustawy z 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2018 r. poz. 2033), wynosiła 7.913 ha.

⁶ Powierzchnia po wyłączeniach, o których mowa w art. 26 ustawy - Prawo łowieckie, wynosiła 10.348 ha.

⁷ Powierzchnia po wyłączeniach, o których mowa w art. 26 ustawy - Prawo łowieckie, wynosiła 3.010 ha.

⁸ W sprawie zasad kategoryzacji obwodów łowieckich, szczegółowych zasad ustalania czynszu dzierżawnego oraz udziału dzierżawców obwodów łowieckich w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną (Dz. U. Nr 210, poz. 1791, ze zm.), uchylonego z dniem 1 kwietnia 2018 r.

⁹ Z powodu niewłaściwego zaokrąglenia przez RDLP stawki za 1 ha powierzchni całkowitej dzierżawionego obwodu (do czterech miejsc po przecinku).

Nadleśnictwu przez RDLP w Lublinie w piśmie z 11 maja 2018 r.;

- Nadleśniczy realizował obowiązek nałożony przez art. 31 ust. 1 ustawy – Prawo łowieckie, na wydierżawiającego (Dyrektora RDLP) w zakresie rozliczania czynszu dzierżawnego między Nadleśnictwem a właściwymi gminami.

(akta kontroli str. 165-224, 247, 249, 251-254, 256-257)

1.3. OHZ Kozłówka i OHZ Rawityn realizowały cele wskazane w art. 28 ust. 2 ustawy – Prawo łowieckie, poprzez:

1) prowadzenie wzorcowego zagospodarowania łowisk, wdrażanie nowych osiągnięć z zakresu łowiectwa: utrzymywanie w dobrej kulturze rolnej poletek łowieckich oraz śródleśnych łąk zapewniających zwierzyźnie bogatą i różnorodną bazę żerową; wyposażenie w naziemne stanowiska myśliwskie oraz inne urządzenia łowieckie (ambony stałe i przenośne, zwyżki, itp.) zapewniające pełne bezpieczeństwo podczas wykonywania polowania; wyposażenie pracowników Nadleśnictwa uczestniczących w organizacji polowań indywidualnych w nowoczesny sprzęt pomocny przy organizacji polowań (m.in.: lornetki, latarki, wabiki, lornetki termowizyjne, itp.);

2) prowadzenie badań naukowych w ramach współpracy z Uniwersytetem Przyrodniczym w Lublinie, w tym m.in.: badanie intensywności zarażenia jeleniowatych pasożytami;

3) odtwarzanie populacji zanikających gatunków zwierząt dziko żyjących: realizację programów wsiedleń dla wzbogacenia różnorodności przyrodniczej łowisk polnych i leśnych (zasilenie łowisk zajęcem, kuropatwą, bażantem i daniem);

4) hodowlę rodzimych gatunków zwierząt łownych w celu zasiedlania łowisk: poprawa warunków bytowych dla gatunków rodzimych występujących na terenach polnych (kuropatwa, zajęc) polegająca m.in. na redukcji drapieżników (lisów), dokarmianiu w okresie zimowym, zakładaniu remiz śródpolnych; poprawa warunków bytowych dla populacji saren i jeleni charakterystycznych dla terenów leśnych. Zróżnicowanie i różnorodność upraw na poletkach łowieckich zapewniające zwierzyźnie dostęp do bogatej bazy żerowej. Poprawa jakości osobniczej ww. zwierząt poprzez prowadzenie wzorcowej selekcji odstrzeliwanej zwierzyzny;

5) hodowlę zwierząt łownych szczególnie pożytecznych w biocenozach leśnych: gospodarowanie populacją dzika pozwalające na utrzymanie liczebności tego gatunku na poziomie gwarantującym możliwość spełnienia funkcji naturalnego bioindykatora w środowisku leśnym;

6) organizację szkoleń z zakresu łowiectwa: w tym m.in.: z szacowania szkód łowieckich, kynologiczne, z wabienia zwierzyzny, a także edukację prowadzoną na ścieżkach edukacyjnych.

(akta kontroli str. 48-49)

1.4. W latach łowieckich 2015/2016, 2016/2017 i 2017/2018 gospodarka łowiecka w OHZ Kozłówka i OHZ Rawityn (łącznie) zamknęła się dodatnim wynikiem finansowym, który wykazywał jednak tendencję spadkową (wynosił odpowiednio 85,1 tys. zł, 82,1 tys. zł i 40,2 tys. zł). Mimo wzrostu kosztów w roku 2017/2018 w porównaniu do roku 2016/2017 o 20% (86,8 tys. zł), przychody wzrosły tylko o 8,7% (44,9 tys. zł).

W strukturze przychodów istotną pozycję stanowiły wpływy za zwierzynę odstrzeloną (74,7% w roku 2015/2016, 70% w roku 2016/2017 i 64,9% w roku 2017/2018), które były najwyższe w roku 2015/2016 (409 tys. zł), a najniższe w roku 2016/2017 (360,4 tys. zł). Przychody ze sprzedaży polowań stanowiły odpowiednio: 25,6%, 30% i 35%. Najwyższe osiągnięto w roku 2017/2018 (196,8 tys. zł) a najniższe w roku 2015/2016 (138,6 tys. zł). Przychody z tego tytułu w latach objętych kontrolą systematycznie rosły, tj. o 11,4% (15,8 tys. zł) w roku 2016/2017

w stosunku do poprzedniego oraz o 26,8% (41,4 tys. zł) w roku następnym w odniesieniu do roku 2016/2017.

W roku łowieckim 2017/2018 nastąpił wzrost kosztów gospodarki łowieckiej OHZ, tj. o 20% (o 86,8 tys. zł) w stosunku do roku łowieckiego 2016/2017 (z 432,8 tys. zł do 519,6 tys. zł). Wpływ na to miał m.in. wzrost kosztów organizacji polowań i zasiedleń łowisk, które wzrosły w tym okresie o 60,5%. Ta grupa kosztów miała też znaczący udział w kosztach ogółem - 37,7% (174,4 tys. zł) w roku 2015/2016, 25,7% (111,1 tys. zł) w roku 2016/2017 i 34,3% (178,3 tys. zł) w roku 2017/2018. Na odszkodowania za szkody w uprawach rolnych¹⁰ wydatkowano kolejno: 122,2 tys. zł, 131,7 tys. zł oraz 112,2 tys. zł, co stanowiło odpowiednio: 26,4%, 30,4%, 21,6% kosztów ogółem. Koszty z tego tytułu wzrosły o 7,8% (o 9,5 tys. zł) w roku 2016/2017 w stosunku do poprzedniego, a w kolejnym roku spadły o 14,8% (o 19,4 tys. zł). Odnotowano systematyczny wzrost kosztów „łowieckiego zagospodarowania obwodu i dokarmiania”, tj. o 16,6% w stosunku do 2015/2016 i o 14,5% w kolejnym. Nakłady z tego tytułu wynosiły odpowiednio: 46,4 tys. zł, 54,1 tys. zł i 61,9 tys. zł. W latach łowieckich 2016/2017 i 2017/2018 nastąpił też wzrost kosztów utrzymania kwater myśliwskich (o 61,8% w roku 2016/2017 w porównaniu do roku 2015/2016).

(akta kontroli str. 46-47)

1.5. W 2016 r. Nadleśnictwo nie korzystało ze środków finansowych Funduszu Leśnego. W 2017 r. wykorzystano 46,7 tys. zł w ramach programu wsiedleń dla realizacji wzbogacania różnorodności przyrodniczej łowisk polnych i leśnych na lata 2017-2018.

(akta kontroli str. 43, 293)

1.6. Zgodnie z wymogami art. 8a ust. 10 ustawy – Prawo łowieckie oraz § 4 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich planów hodowlanych¹¹, Nadleśniczy sporządził, a Dyrektor RDLP zatwierdził roczne plany łowieckie (RPŁ), na lata: 2016/2017, 2017/2018 oraz 2018/2019, dla obwodów łowieckich nr 101 i 131, na których zostały utworzone OHZ Rawityn i OHZ Kozłówka.

Pozyskanie zwierzyny grubej (jeleni, saren i dzików) w OHZ Rawityn przedstawiało się następująco:

- w roku łowieckim 2015/2016 plan pozyskania w poszczególnych gatunkach został wykonany w 100%, gdyż jelenie, sarny i dziki zostały pozyskane w ilości zaplanowanej (jelenie - 25 sztuk, sarny - 62 sztuki i dziki - 69 sztuk);

- w roku łowieckim 2016/2017:

- jelenie: z planowanych 20 pozyskano 18 sztuk (90%),
- sarny: z planowanych 65 pozyskano 70 sztuk (107,7%),
- dziki: z planowanych 55 sztuk pozyskano 100%;

- w roku 2017/2018:

- jelenie: z planowanych 20 pozyskano 18 sztuk (90%),
- sarny: z planowanych 65 pozyskano 66 sztuk (101,5%),
- dziki: z planowanych 92 pozyskano 93 sztuki (101,1%).

Realizacja planów pozyskania zwierzyny grubej w OHZ Rawityn mieściła się w przedziale od 90% do 110%, określonym w § 3 ust. 1 pkt 4 lit. i-j rozporządzenia w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich planów hodowlanych.

(akta kontroli str. 76-93)

Pozyskanie zwierzyny grubej (jeleni, danieli, saren i dzików) w OHZ Kozłówka kształtowało się w kolejnych latach łowieckich następująco:

¹⁰ W pozycji tej zawarte są również koszty zabezpieczenia upraw.

¹¹ Dz. U. Nr 221, poz. 1646 ze zm., uchylonego z dniem 1 kwietnia 2018 r. przez ustawę z dnia 22 marca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo łowieckie oraz niektórych innych ustaw Dz. U. poz. 651.

- w roku łowieckim 2015/2016:
  - jelenie i daniela: pozyskano odpowiednio 86 i 35 sztuk, tj. 100% planowanych,
  - sarny: na planowanych 73 pozyskano 75 sztuk (102,7%),
  - dziki: na planowanych 156 pozyskano 163 sztuki (104,5%);
- w roku 2016/2017:
  - daniela i sarny: pozyskano odpowiednio 30 i 73 sztuki, tj. 100% planowanych,
  - jelenie: na planowanych 86 pozyskano 87 sztuk (101,2%),
  - dziki: na planowanych 166 pozyskano 170 sztuk (102,4%);
- w roku 2017/2018:
  - jelenie: na planowanych 94 pozyskano 95 sztuk (101,1%),
  - daniela: z planowanych 40 pozyskano 39 sztuk (97,5%),
  - sarny: pozyskano 73 sztuki, tj. 100% planowanych,
  - dziki: na planowanych 220 pozyskano 235 sztuk (106,8%).

Realizacja planów pozyskania zwierzyny grubej w OHZ Kozłówka mieściła się w przedziale od 90% do 110%, określonym w § 3 ust. 1 pkt 4 lit. i - j rozporządzenia w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich planów hodowlanych.

(akta kontroli str. 50-72)

1.7. Prowadzono ewidencję upoważnień do wykonywania polowania indywidualnego. We wszystkich zbadanych przypadkach¹² myśliwi zwrócili upoważnienia po ich wykorzystaniu lub upływie terminu ich ważności. W dwóch przypadkach myśliwi nie przedłożyli Nadleśniczemu lub upoważnionej przez niego osobie oryginałów upoważnień w celu przedłużenia ich terminu ważności. Czynności tej dokonano jedynie w Systemie Informatycznym Lasów Państwowych.

W latach łowieckich 2016/2017 i 2017/2018 książka ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym (prowadzona w wersji papierowej) była dostępna (wyłożona) w kancelarii OHZ Kozłówka lub miejscu zamieszkania Leśniczego ds. łowieckich, a w OHZ Rawityn w kancelarii Leśnictwa Budy. W czerwcu 2018 r. Nadleśnictwo wprowadziło elektroniczną ewidencję pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym. Na podstawie zbadanej próby (138 przypadków) stwierdzono, że w książce ewidencji prowadzonej w OHZ Rawityn w trzech przypadkach¹³ nie wpisano pobytu myśliwego na polowaniu, w jednym wyniku odstrzału¹⁴, a w kolejnym wpisano niewłaściwy numer upoważnienia¹⁵, które nie uprawniało do odstrzału sarny-rogacza (mimo, że myśliwemu wydano takie upoważnienie). W przypadku 17 wpisów stwierdzono brak ich autoryzacji przez myśliwego lub osobę upoważnioną do ich dokonania.

Dokonywano oceny zgodności odstrzału z zasadami selekcji osobniczej oraz wstępnej wyceny trofeów, lecz jej wyniki nie były dokumentowane w arkuszu zgodnym ze wzorem wprowadzonym przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w załączniku do zarządzenia nr 10 z dnia 4 marca 2014 r.¹⁶

W dniach 30 września, 4 i 16 października 2017 r. ocen zgodności odstrzału z zasadami selekcji osobniczej oraz wstępnej wyceny medalowej trofeów dokonał pracownik Nadleśnictwa – Inżynier nadzoru, który wówczas nie był powołany przez Nadleśniczego w skład komisji zgodnie z § 2 zarządzenia nr 10 DGLP z dnia 4 marca 2014 r. Według wyjaśnienia Nadleśniczego w wymienionych przypadkach Inżynier nadzoru zastępował członka komisji zgodnie z ustaleniami zawartymi w zakresie czynności.

(akta kontroli str. 123-131, 141-146, 293)

¹² Próba do badania została wybrana w sposób celowy na podstawie Wykazów odbiorczych produktów niedrzewnych (WON). Badaniem objęto 138 pozycji dotyczących polowań indywidualnych (71 z OHZ Kozłówka i 67 z OHZ Rawityn).

¹³ W dniach: 16 sierpnia 2016 r., 2 października 2016 r. i 26 lipca 2017 r.

¹⁴ Pod lp. 142 w dniu 26 września 2016 r.

¹⁵ Pod lp. 175 w dniu 26 września 2017 r.

¹⁶ Opublikowanym w Biuletynie Informacyjnym Lasów Państwowych z 10 kwietnia 2014 r. Nr 4, poz. 21.

1.8. Oferty cenowe na polowania w OHZ określone były w załącznikach nr 1 i nr 2 do zarządzeń Dyrektora RDLP w Lublinie, odpowiednio nr 6 z dnia 18 marca 2013 r. ze zmianami¹⁷ oraz nr 7 z dnia 5 kwietnia 2018 r.

We wszystkich skontrolowanych rozliczeniach sprzedaży produktów gospodarki łowieckiej w OHZ stosowane ceny były zgodne z ofertą cenową ustaloną przez Dyrektora RDLP.

(akta kontroli str. 293)

W trzech przypadkach¹⁸ (na 52) rozliczeń i obciążeń z tytułu opłat za trofea dokonano z opóźnieniem z stosunku do terminu określonego w § 9 ust. 4 zarządzenia Dyrektora RDLP nr 7 z dnia 18 marca 2013 r. w sprawie funkcjonowania OHZ LP. Ponadto w jednym przypadku myśliwy, uiścił opłatę z tytułu trofeum sarny rogacza, ze zwłoką, wynoszącą 17 dni w stosunku do terminu określonego w fakturze.

Stwierdzono także przypadek sprzedaży tuszy według niższej (o 2 kg) wagi niż wskazana w protokole z komisijnego ważenia.

(akta kontroli str. 225-235)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieprawidłowo obciążano dzierżawcę leśnego obwodu łowieckiego nr 98 czynszem, gdyż do kwot wyliczonych na podstawie art. 30 ust. 2a ustawy – Prawo łowieckie oraz § 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2002 r., a także do kwoty stanowiącej udział dzierżawcy w kosztach ochrony lasu, naliczonej za rok łowiecki 2015/2016 zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy – Prawo łowieckie, doliczono podatek od towarów i usług, mimo, że wyliczone kwoty zawierały ten podatek (były kwotami brutto). Zgodnie z art. 29a ust. 1 oraz ust. 6 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług¹⁹, w przypadku dzierżawy terenów łowieckich podstawę opodatkowania stanowią czynsze pobierane z tytułu dzierżawy pomniejszone o kwotę podatku, co oznacza, że kwota ustalonej opłaty za dzierżawę jest kwotą brutto (zawierającą podatek od towarów i usług).

Skutkowało to zawyżeniem naliczonego i pobranego w latach 2016-2018 czynszu dzierżawnego łącznie o 516,04 zł²⁰.

Nadleśniczy wyjaśnił, że omyłkowo uznano, że ww. kwoty są wartościami netto, gdyż większość rozliczeń pomiędzy jednostkami następuje w kwotach netto.

W trakcie niniejszej kontroli NIK (w dniach 27 i 30 listopada 2018 r.) Nadleśnictwo dokonało stosownych korekt czynszu dzierżawnego (wystawiono faktury korygujące).

(akta kontroli str. 165, 171, 173-182, 184-194, 247, 249, 251-257)

2. Niezgodnie z zarządzeniem nr 10 Dyrektora Generalnego LP z dnia 4 marca 2014 r. do 2018 r. dokumentowano oceny zgodności odstrzału z zasadami selekcji osobniczej. Kontrola wykazała, że nie stosowano wzoru arkusza wprowadzonego ww. zarządzeniem (obowiązującego od 1 kwietnia 2014 r.), lecz wykorzystywano tym celu druk opracowany przez Polski Związek Łowiecki (PZŁ) wprowadzony w załączniku do Zarządzenia Zarządu Głównego PZŁ nr 9/2012 z dnia 12 września 2012 r.

Nadleśniczy wyjaśnił, że nie stosowano wzoru obowiązującego w LP, ponieważ powołana przez Nadleśniczego komisja do wyceny trofeów pracowała nadal na wzorze arkusza określonym w załączniku do Zarządzenia Nadleśniczego nr 15/2012

¹⁷ W tym wprowadzonymi przez Dyrektora RDLP aneksami nr 1 i nr 2 do zarządzenia nr 6, odpowiednio od 1 maja 2014 r. i od 15 czerwca 2014 r.

¹⁸ Jednego z WON nr 25/2016 oraz dwóch ujętych w WON nr 26/2017.

¹⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 2174, ze zm.

²⁰ Tj. 225,40 zł w 2016 r., 145,26 zł w 2017 r., 145,38 zł w 2018 r.

z dnia 30 maja 2012 r.²¹ W ocenie Nadleśniczego stosowany wzór zawierał dane - dotyczące zarządcy obwodu, myśliwego, który pozyskał trofeum i zasady oceny zgodności odstrzału z zasadami selekcji - identyczne jak nowo wprowadzony. Wprowadzenie nowego wzoru spowodowałoby zwiększenie ilości wytwarzanych dokumentów, ponieważ nowy wzór pozwalał na umieszczenie w arkuszu tylko jednego myśliwego. Procedura wykonywanej oceny była zgodna z procedurą określoną w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 19 maja 2005 r. w sprawie sposobu wyceny oraz ewidencji trofeów łowieckich, a stosowanie dotychczasowego arkusza nie miało wpływu na jej wyniki.

Mimo wielu podobieństw pomiędzy ww. wzorami, NIK zauważa, że stosowany wzór arkusza oceny zgodności odstrzałów sporządzany był dla wielu myśliwych, a nie dla jednego i nie zawierał wymaganego ww. zarządzeniem Dyrektora Generalnego LP potwierdzenia zapoznania myśliwego z oceną i informacją o możliwości odwołania od tej oceny, co powinno być potwierdzone przez myśliwego jego własnoręcznym podpisem i opatrzone datą dokonania tego potwierdzenia.

(akta kontroli str. 137-140, 293)

3. W książce ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym w OHZ Rawityn nie wpisano:

1) w trzech przypadkach pobytu myśliwego na polowaniu²², a w konsekwencji także nie zaewidencjonowano wyników odstrzałów czterech sztuk zwierzyny grubej (sarny-rogacza);

2) wyników dwóch odstrzałów dokonanych²³, przez myśliwego wpisanego w ewidencji pod lp. 142.

Postępowanie takie naruszało § 23 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z 22 marca 2005 r. w sprawie szczególnych warunków wykonywania polowania oraz znakowania tusz²⁴, a także było niezgodne z załącznikiem nr 2 do ww. rozporządzenia zawierającym wzór książki ewidencji, ale nie skutkowało niepobraniem należnych opłat.

Leśniczy ds. łowieckich wyjaśnił, że brak ww. wpisów spowodowany był równoległym wykonywaniem innych obowiązków i zapomnieniem.

(akta kontroli str. 232, 234-235, 293)

4. Nierzetelne było:

- wpisanie do książki ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym w OHZ Rawityn nr upoważnienia, które nie uprawniało do odstrzału sarny rogacza, podczas gdy myśliwy miał ważne upoważnienie do odstrzału wymienionej zwierzyny;

Leśniczy ds. łowieckich wyjaśnił, że dokonując wpisu zasugerował się treścią wcześniejszych wpisów;

- nieprzedstawienie (w dwóch przypadkach²⁵) oryginałów upoważnień do wykonywania polowania indywidualnego w celu wpisania na nich nowego terminu ważności (przedłużenia) przez Nadleśniczego lub osobę upoważnioną. Czynności tej dokonano jedynie w Systemie Informatycznym Lasów Państwowych;

Według Leśniczych ds. łowieckich przyczyną było niedopatrzenie;

- wpisanie w książce ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym w OHZ Rawityn w roku 2017/18 (pod lp. 186) trzech sztuk saren-rogaczy jako

²¹ W załączniku nr 1 do zarządzenia Nadleśniczego Nadleśnictwa Lubartów nr 15/2012 z 30 maja 2012 r. wprowadzony został arkusz oceny prawidłowości odstrzału zgodny ze wzorem wprowadzonym przez Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego nr 5/2007 z dnia 19 września 2007 r. Ustalenia kontroli wskazują, że w latach 2016-2017 Nadleśnictwo, bez stosownej zmiany ww. zarządzenia faktycznie stosowało jednak wzór wprowadzony załącznikiem do Zarządzenia Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego nr 9/2012 z dnia 12 września 2012 r.

²² W dniach 16 sierpnia 2016 r., 2 października 2016 r. i 26 lipca 2017 r.

²³ W dniu 26 września 2016 r.

²⁴ Dz. U. Nr 61, poz. 548, ze zm.

²⁵ Upoważnienia nr 131 z 17 lipca 2016 r. (OHZ Kozłówka) i upoważnienia nr 135 z 13 listopada 2017 r. (OHZ Rawityn).

wyniku dokonanego odstrzału, podczas gdy – jak wyjaśnił Leśniczy ds. łowieckich – upolowane zostały dwie sztuki, a trzeci strzał był chybiony; Leśniczy ds. łowieckich wyjaśnił, że wynikało to z jego mylnego przekonania, że trzecia sztuka została postrzelona;
- nieautoryzowanie 17 wpisów²⁶ w książce ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym prowadzonej dla OHZ Rawityn w roku łowieckim 2017/2018.
Leśniczy ds. łowieckich wyjaśnił, że było to niedopatrzenie.

(akta kontroli str. 237-239, 232-235, 293)

5. Zaniżono wagę tuszy dzika o 2 kg, w stosunku do wagi wskazanej w protokole z komisyjnego ważenia²⁷. W konsekwencji sprzedano tuszę myśliwemu za kwotę niższą o 12 zł.

Leśniczy ds. łowieckich wyjaśnił, że było to wynikiem nieuwagi. Poinformował jednocześnie, że w trakcie kontroli NIK, sporządził stosowne dokumenty korygujące błąd, a także dokonał wpłaty należnej kwoty wraz z odsetkami, które wyniosły 1,27 zł.

(akta kontroli str. 227, 229, 293)

6. Rozliczeń z tytułu opłat za trofea w OHZ Rawityn dokonano w trzech przypadkach²⁸ po upływie odpowiednio 89 dni (50 zł) i 79 dni (20 zł) od daty polowania, podczas gdy zgodnie z § 9 ust. 4 zarządzenia Dyrektora RDLP nr 7 z dnia 18 marca 2013 r. w sprawie funkcjonowania OHZ LP, powinno to nastąpić w terminie dwóch tygodni od daty zakończenia polowania.

Według Leśniczego ds. łowieckich było to niedopatrzenie.

Ponadto, ze zwłoką wynoszącą 17 dni, w stosunku do terminu określonego w fakturze myśliwy - leśniczy ds. łowieckich OHZ Rawityn, uiścił opłaty z tytułu trofeum sarny rogacza²⁹ (łącznie 50 zł).

Według jego wyjaśnienia opóźnienie było spowodowane organizacją polowań oraz realizacją planu łowieckiego.

(akta kontroli str. 233, 235, 293)

OCENA CZĄSTKOWA

Nadleśnictwo terminowo opracowało roczne plany łowieckie i w pełni zrealizowało zaplanowane pozyskanie zwierzyny grubej. Podejmowało także działania w celu realizacji ustawowych celów funkcjonowania OHZ.

Na pogarszającą się rentowność gospodarki łowieckiej OHZ główny wpływ miał znaczny wzrost kosztów jej prowadzenia, w szczególności organizacji polowań i zasiedleń łowisk oraz utrzymania kwater myśliwskich.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały przede wszystkim na dokumentowaniu do 2018 r. oceny zgodności odstrzałów z zasadami selekcji osobniczej niezgodnie z postanowieniem zarządzenia Dyrektora Generalnego LP, a także niewłaściwym – w latach 2016-2018 – obciążaniu dzierżawcy leśnego obwodu łowieckiego czynszem zwiększonym o podatek od towarów i usług. W nielicznych przypadkach stwierdzono prowadzenie książki ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym nierzetelnie i niezgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania oraz znakowania tusz, a także nieterminowe rozliczenie opłat za trofea oraz sprzedaż tuszy po zaniżonej wadze (w stosunku do ustalonej w protokole z ważenia).

²⁶ Za okres 25-30 września 2017 r. od lp. 171 do lp. 187.

²⁷ Nr 26/2017 z 11 kwietnia 2017 r.

²⁸ Dotyczących wyników odstrzałów w ramach: polowania z 2 października 2016 r. ujętego w WON nr 25/2016 oraz dwóch polowań z 27 grudnia 2017 r. ujętych w WON nr 26/2017.

²⁹ W związku z rozliczeniem WON nr 25/2016.

OBSZAR

2. Kontrole nadleśnictw i realizacja wniosków pokontrolnych

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2016-2018 (do września) przeprowadzone zostały w Nadleśnictwie trzy kontrole dotyczące gospodarki łowieckiej. Dwie z nich zostały przeprowadzone przez Zespół Kontrolingu Terenowego GDLP, jedna przez RDLP. Pierwsza z nich, przeprowadzona w listopadzie 2016 r., objęła swoim zakresem m.in. kwestie związane z wydawaniem, ewidencjonowaniem i zwrotem upoważnień do odstrzału indywidualnego oraz rozliczeniem polowań. Podobny zakres miała kontrola przeprowadzona w lutym 2017 r. przez RDLP. Dotyczyła ona również wydawania, ewidencjonowania i zwrotu upoważnień do wykonywania polowania indywidualnego, wydawania myśliwym certyfikatów i rozliczania polowań indywidualnych. Trzecia kontrola, przeprowadzona w marcu 2017 r. przez Zespół Kontrolingu Terenowego GDLP dotyczyła identyfikacji negatywnych zjawisk występujących w zarządzaniu, organizacji i realizacji zadań gospodarczych w terenowych jednostkach LP. W sprawozdaniu z uproszczonego postępowania kontrolnego nie odnotowano nieprawidłowości.

W wyniku ww. kontroli nie sformułowano wniosków pokontrolnych.

(akta kontroli str. 12-30, 260)

2.2. W latach 2016-2018 (do września) do Nadleśnictwa nie wpłynęły skargi dotyczące gospodarki łowieckiej.

(akta kontroli str. 9-11)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Przeprowadzone w Nadleśnictwie kontrole dotyczące gospodarki łowieckiej nie stwierdziły nieprawidłowości. W wyniku kontroli nie formułowano zaleceń i wniosków pokontrolnych. Z uwagi na powyższe, Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od dokonywania oceny w tym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Obciążanie dzierżawcy leśnego obwodu łowieckiego prawidłowo naliczonym czynszem.
2. Rzetelne prowadzenie ewidencji pobytu myśliwych na polowaniu indywidualnym.
3. Prawidłowe obciążanie z tytułu opłat za tusze oraz rozliczanie opłat za trofea w terminach określonych w wewnętrznych regulacjach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 31 grudnia 2018 r.

Kontroler
Ewa Kulik
główny specjalista
kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

/-/

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał: Edward Lis - p.o. Dyrektor

.....
podpis